

Karolina Germanavičiūtė

...JI IR VĖL ČIA. ATSKIRTA, UŽ TVIRTŲ
STIKLO DURŲ. BEJĖGĖ ŠAUKTI, KVIESTI,
NEGALINTI PALIESTI, APKABINTI.

UŽ STIKLO DURŲ

Alma littera

IKI SKRYDŽIO LIKO LYGIAI VALANDA, o Igno vis dar nėra. Sudėjusi rankas ant kelių ir nervingai trukčiodama koją, Lilė dairėsi po oro uosto salę. Kad ir kaip norėtų, ji nežada įsijungti telefono. Tikrai nebandys perlipti per savo principus ir tai bus paskutinis kartas, nes daugiau juo pasitikėti negalima. Lilė prisimena, kad Toma minėjo, jog vakar buvo Igno kolegos atsisveikinimo vakarėlis. Jis išvyksta komandiruotėn į Ameriką, todėl visas kolektyvas nė už ką nepraleis progos įsitikinti, kad pagaliau juos palieka sąžiningiausias kada nors pažinotas žmogus, per kurį šuniui ant uodegos nuėjo net trys dideli Baltijos šalių sandoriai. Jos mintis išblaškė isteriškas šalimais sėdinčios moters sūnaus verksmas. Piktai pašnairavusi į mažametį Lilė nejučiomis kairę ranką suspaudė į kumštį, vildamasi, kad lėktuve neteks prie jo sėdėti. Jei Ignas taip ir nepasirodys, šalia ji turės laisvą vietą, taigi bus bent per vieną sėdynę toliau nuo verkšlenančių vaikų. Į Maltą ne sezono metu daugiausia vyksta šeimos ir pagyvenę žmonės, todėl lėktuvuose gali tikėtis malonios tylos arba spigaus verksmo. Lilė dirstelėjo į šalia sėdinčios moters laikrodį – vienuolika dvidešimt penkios. Giliai atsikvėpusi suprato, kad Igno ir šį kartą neišvys. Pikta. Labai pikta, bet tai jau trečias kartas, kai tenka

atostogauti vienai, mat jam vis atsiranda neatidėliotinų reikalų, todėl nusivylimas nebe toks didelis kaip anksčiau. Pagaliau Maltoje ji jau nebe pirmąsyk. Ten dirba jos geriausia draugė Toma, pas kurią, jei bus vietos, ketina ir apsistoti. Linksmiau nei prabangiame, bet nejuokiamame viešbučio kambaryje.

Prasidėjo keleivių laipinimas ir Lilė, nejučia išsitraukusi telefoną ir pamačiusi juodą ekraną, tik gūžtelėjo pečiais. Prisiminė, kad jai reikia paskambinti mamai, ir mandagiai paprašė zirzlio mamos, kad ši trumpam leistų pasinaudoti savo telefonu. Skubiai surinkusi numerį išgirdo laukimo signalą...

– Klausau.

– Mam, čia aš. Tik norėjau pasakyti, kad mus jau laipina į lėktuvą, parašysiu tau, kai tik pasieksiu Tomos namus. Ai, ir skambinu iš nepažįstamos moters telefono, nes mano išsikrovė.

– Ignas su tavim?

– Juk sakiau, kad tarp mūsų viskas baigta. Viskas, pakalbėsime vėliau. Lekiu, iki.

– Lilijana...

– Ką, mam?

– Su protu!

– Kaip visada.

Nusišypsojusi ir padėkojusi, ji atidavė telefoną moteriai. Nesvarbu, ar jai šešiolika, ar dvidešimt šešeri – Lilė mamai bus Lilijana, nemokanti pasirūpinti savimi. Mama ypač sunerimo dėl Lilės, kai ėmė nujausti, kad ji nebesikalba su broliu. Apie Dominyką Lilė žino tik tai, ką papasakoja mama. Brolis... Ima skaudėti širdį kaskart apie jį pagalvojus. Pastarąjį kartą sužinojo, kad jis jau keletą savaitių geria. Jau kiek laiko praėję, o ji vis dar nesiryžta jam paskambinti. Tiesiog nebeskambina. Šitiek kartų bandė skambinti iš skirtingų numerių – tik išgir-

dęs sesers balsą Dominykas numeta ragelį. Jai dėl to skaudu, bet dar skaudžiau jam. Juk ji išdavė brolių, per ją Dominykas išsiskyrė su sužadėtine... „Iš bet ko galėjau to tikėtis, tik ne iš tavęs, Lile“, – prisimena paskutinius brolio žodžius ir akys bemat pritvinksta ašarų. Atsisėdusi į savo vietą lėktuve ir ant gretimos sėdynės pasidėjusi rankinę, Lilė mėgino išvaikyti blogas mintis. Nors atostogų pradžia nekokia, reikia nusiteikti ir bent tas penkias dienas pamiršti tai, kas labiausiai liūdina. Telefoną įgrūdo giliai į lagaminą ir pasižadėjo neliesti jo, kol vėl grįš į Kauną. Įdelbusi akis į langą, Lilė stebėjo išsiraizgiusį Nemuną ir spalvotas, rudenėjančias Lietuvos lygumas. Jautėsi visiškai išsekusi tiek fiziškai, tiek emociškai – iš darbo grįžo šeštą rytą, tad numigti teko vos keletą valandų. Ryškiai šviečianti saulė tik dar labiau vargino akis. Nesipriešindama užmerkė jas ir mintyse planuodama, kaip nuo oro uosto nusišaus iki Tomos, paniro į sapną...

* * *

– LABAI ŽIOPLA KLAIDA. Skaudžiai žioplą. Tau tai nemažai kainuos, Ignai... – sukryžiuavęs rankas ant krūtinės po biurą vaikščiojo Igno kolega ir geriausias draugas Mindaugas. – Aš estams patvirtinau... Tiksliau, užtikrinau, kad sandoris saugus... Kas pastarosiomis dienomis dedasi tavo galvoje? Tu išsiblaškęs ir, atrodo, nesupranti, apie ką buvo kalbėta.

Ignas tylėjo. Jo mintys buvo kitur. Linos draugė vakar jį matė su Lile.

– Ignai! – riktelėjo Mindaugas taip, kad šis net krūptelėjo.

– Tfu! Kas yra? – susierzinęs atrėžė.

– Kaip tai kas? Estai nutraukė derybas. Jie sužinojo apie mūsų galimą pelną. Procentas, kurį siūlom, jiems per mažas.

– Eina jie... Man ne tas galvoj. Tarsimės su jų konkurentais. Dėl šito nesijaudink.

– Bet ar tu supranti, kad tai užims laiko, o eurai jau kapsi! Ir per tave ne į mūsų sąskaitą.

Ignas vėl nutilo. Pinigai dabar jam mažiausiai rūpėjo. Kai Lina sužinos, kad jis susitikinėja su kita moterimi, gali turėti didesnių nuostolių.

– Nustok. Tavo dalį buhalterė jau apskaičiavo. Procentas, koks ir turėjo būti, atsiras tavo sąskaitoje mėnesio gale.

– Koks procentas, jei nėra sandorio?

– Aš apsiėmiau sutvarkyti šį reikalą, aš ir pasirūpinsiu. Gausi procentą iš mano kišenės, o kai susitarsim su kita bendrove, pinigus atsiimsiu. Žinau, tau dabar jų reikia. Tik nedramatizuok situacijos ir nusiramink. Aš turiu kitų problemų.

– Lina?

– Lina. Pakalbėsim kitą kartą. Dabar turiu šį tą užbaigti. Po darbo atvažiuok iki senamiesčio. Šiandien vakarieniausiu mieste, – pasakė Ignas ir nuleidęs galvą ėmė maigyti telefoną.

– Gerai, – Mindaugas pasuko prie durų. – Nepyk. Juk žinai mano situaciją.

Ir uždarė duris.

Kad ir kas nutiktų, Lina negali sužinoti apie jo romaną. Jokiais būdais. Darnumas šeimoje – sėkmė versle. Tai jam nuo vaikystės kartodavo motina, kuri meiliai šypsodavosi jį vis išduodančiam tėvui, o vakarais, įsikniaubusi į pagalvę, graudžiai ir ilgai verkdamo. Ilgai nelaukęs pridėjo telefoną prie ausies.

– Rasa? Sveika, kaip tu? Gal galime susitikti?

– Labas, kas nutiko?

– Reikia pasikalbėti. Ar matei šiandien Liną?

– Ne, ko taip skubiai, kas nutiko?

– Po pusvalandžio atvažiuosiu iki „Vero“.

– Aš dabar užsiėmisi...

– Na, tada užsuksiu pas tave.

– Gerai, po pusvalandžio būsiu apačioj, kavinėje.

Apsimetė, kad nieko nenučiuokia, bet Ignas žinojo, kad ji viską matė. Ji viską žino. Jam reikia nieko nelaukus pasikalbėti su Rasa, kol ji neišpūtė didžiulio burbulo ir nepapasakojo visko Linai. Gudri lapė... Jai tai būtų puikiausia proga tapti nuo jo visiškai nepriklausomai. Jis pasiėmė mašinos raktelius ir šūktelėjęs sekretorei, kad išeina pietauti, nuskubėjo prie lifto.

Rasa jau buvo besiruošianti išeiti. Po pusvalandžio kaip tik turėjo susitikti su Lina, bet, pasirodo, teks atšaukti planus. Ji tikrai nesitikėjo išprotėjusio Linos vyrelio skambučio. Ignas kalbėjo taip, lyg jam būtų ko nors reikėję. Jo intonacija buvo pernelyg švelni. Taip meiliai kalbėdavo tik tada, kai bandydavo įsitempti Rasą į lovą... Kartą Rasa, gerokai padauginusi ir pamiršusi studijų laikais Linai duotas draugystės priesaikas, pasidavė žavaus mėlynakio gundymams ir rytą atsikėlė siaubingai graužiama sąžinės. Ji jaučiasi kalta ne dėl draugės. Baisiausia, kad jos vyras – geriausias Igno draugas. Ji visai netrokšta, kad apie tai sužinotų Mindaugas, o Ignas jau ne kartą ją šantažavo, norėdamas nuslėpti savo meilės nuotykius.

Rasa nusileido į kavinę, Ignas jau buvo čia.

– Nemačiau tavęs jau gerą pusmetį. Kas nutiko, Ignai? – sėsdama priešais ir mostelėdama padavėjai, nedrąsiai paklausė Rasa.

Moteris kaip visuomet atrodė nepriekaištingai. Iki pečių kirpti, tvarkingai ištiesinti ugninės spalvos plaukai, žalias rudeninis paltas ir sodriai gaivūs išskirtiniai kvėpalai, kurie Ignui visada patikdavo. Tik šį sykį ją nužiūrėjęs nepatikliai šyptelėjo, o jo galvoje nesusmėžavo nė viena gašli mintis.

– Kaip gyveni? – paklausė ramiai, stengdamasis neišduoti susierzinimo. Jis tikras, kad Rasa tik apsimeta nieko nežinanti. Svarbiausia, ar ji jau spėjo prasižioti Linai, ar dar galima bandyti tartis...

– Aš? Gerai. Tik buvo keista sulaukti tavo skambučio...

– Kodėl? Ar negaliu tau paskambinti? Juk tu geriausia mano žmonos draugė.

– Taip. Gali, – nutilo ir pajuto, kaip iš nerimo ima drėkti po stalu pakišti delnai. – Nesuprantu tavęs, Ignai. Man rodos, tu kažkur suki, bet dar nesuprantu kur?

Gudri lapė. Ji nekaltai mirksi savo žaliom akutėm, nuduodama, kad mane seniai matė.

– Juk matėmės vakar. Buvai prie pilies kavinėj. Tiksliau, praėjai ir nė neketinai pasisveikinti. Nustebau, pamaniau, kas galėjo nutikti, neįau nesutarimai su Mindaugu? Todėl ir sumaniau šiandien išgerti su tavimi kavos, – Ignas bandė kultūringai priminti, kad moteris nė nebandytų jam pakenkti, nes vis dar yra šis tas, kas nebuvo išėję į viešumą.

– Vakara? Na, taip, buvau, prieš pietus, bet, dievaži, Ignai, tavęs nemačiau. Juk būčiau priėjusi, pasisveikinusi. O mums su Mindaugu viskas gerai. Jei kas nors būtų nutikę, manau, būtum sužinojęs apie tai iš jo pirmas.

Neįau iš tiesų jo nematė? Gal ji, kaip ir sako, praėjo, bet jųdviejų su Lile nepastebėjo.

– Na, jeigu įau taip, tada nepyk. Tiesą sakai, būčiau iškart pastebėjęs, jei Mindaugui kas būtų nutikę. Tiesa, šįvakar pasiūliau įam kartu pavakarieniauti. Tikiuosi, nesupyksi, kad jis šį vakarą grįš vėliau? Per tuos reikalus neturėjome laiko atsipūsti ir pakalbėti.

– Ne, žinoma, aš savo ruožtu pabūsiu pas Liną, – ramiai pasakė Rasa.

– Na ką, malonu buvo susitikti, aš jau ir kilsiu... – Ignas atsistojo ir pabučiavo Rasai į skruostą, palikdamas ją nustebusią sėdėti.

Einant prie durų jam atrodė, lyg akmuo būtų nuriedėjęs nuo širdies, tačiau vis dar jautėsi šiek tiek suglumęs. Ignas buvo įsitikinęs, kad Lilė, sakydama: „Ta moteris į mus keistai pažiūrėjo“, turėjo minty Rasą. Jūdviejų akys nesusitiko, nes kai jis atsisuko, pamatė tik ją nuskubančią. Lilė tąkart susierzino, bet nieko nelaukusi saldžiai įsisiurbė Ignui į lūpas...

Lilė! Ignas staiga nustėro prisiminęs, kad ši rytą turėjo su ja keletui dienų išvykti į Maltą. Pažvelgė į laikrodį – po pirmos trisdešimt keturios. Po šimts...

* * *

LILĖ PABUDO IŠGIRDUSI MERGINOS KRIZENIMĄ. Dvi pauglės, persisvėrusios per kėdes, kažką tauškė ir gestikuliuodamos rankomis pasakojo linksmą nutikimą už jų sėdintiems vaikinams. Viena jų, matėsi, gana drąsi. Koketiškai sukdamą plaukus pritariamai linkšėjo draugei ir vis žvilgčiojo į brunetą, lyg tikrindama, ar jis jau spėjo susižavėti jos drauge. Tada įsidrąsinusi ištiesė ranką ir pirštu perbraukė jam nuo smakro iki skruostikaulio. Vaikinas nusijuokė, o jos draugė pasilenkusi padarė tą patį. Lilė nejučia nusišypsojo. Jos viduje pabudo paika mergiotė ir taip pat užsimanė pakvailioti. Bet greitai jos šypsena išblėso ir susimąščiusi nugrimzdo į nostalgiskus prisiminimus. Atrodo, dar vakar jai buvo šešiolika... Tada ji netvėrė savam kailyje, net tirtėdama iš nekantrumo laukė pilnametystės. Manė, kad jos sulaukus viskas bus daug paprasčiau – esi pati už save atsakinga, tau viskas galima... Lilė prisimena savo aštuonioliktojo gimtadienio rytą, lyg tai būtų buvę vakar...

Tą rytą ji alpo iš laimės pagaliau sulaukusi didžiosios pilnametystės. Tik pramerkusi akis apsidžiaugė, kad atsibodo nebe paauglė. Atėjo metas, kai į ją pagaliau visi ims rimčiau žiūrėti, su ja labiau skaitysis. Ji galės legaliai įsidarbinti, savarankiškai priimti sprendimus ir nusipirkti cigarečių be trypčiojimo ir baimės, kad jos paprašys dokumento. O jei ir paprašys (tikėkimės, kad paprašys) – ji su pasididžiuoimu parodys jį kasininkei. Todėl nieko nelaukusi susišukavo plaukus, užsitraukė džinsus, užsivilko gėlėtą palaidinę, riešus ir kaklą pasipurškė mėgstamiausiais *D & G Light Blue* kvėpalais ir išskubėjo į „Maximą“ pirkti cigarečių ir saldaus likerio. Toma ateis vakarop, reikės padaryti apšilimą prieš klubą. Pakeliui į namus, nešina pirkiniais, Lilė svarstė, kad gerai būtų išsilaikyti teises. Tada bus visas pilnametės komplektas... Ir jai buvo visai nesvarbu, kad dar tik dešimta valanda ryto, o ji jau pasiruošusi švęsti. Tada jai, priešingai nei dabar, nebuvo svarbu, kas ką apie ją pagalvos. Ji džiaugėsi rankinėje nešdama tai, kas dar vakar jai buvo neleistina. Žinoma, ne kartą išbandyta, bet šį kartą šios prekės kitokios. Jai jos vertingos. Jai jau galima. Tol, kol atsibos... O atsibodo vos tik baigus universitetą ir visu etatu įsidarbinus senamiesčio bare. Lilė nebesuprato – tai kur tas linksmas ir nepriklausomas gyvenimas? Kur galimybės, kontrolės nebuvimas? Kur džiaugsmas, kad pagaliau esi pilnametė. Kur? Su laiku tas nekantrumas ir entuziazmas dingsta.

Ir pamanykit – viskas yra visai kitaip, nei kadaise atrodė. Tiesa, kai suvoki, kad laiko nebeatsuksi, o su kiekviena diena daugėja atsakomybės ir ant tavo pečių kraunama vis daugiau darbų, visi aplink iš tavęs tikisi daug daugiau, nei tu pati iš savęs, – tada supranti, kad buvai kvaila. Dabar norisi lėkti atgal ir lyg šuniui, išokusiam į vandenį paskui pagali, plaukti atgal,

bet jau per vėlu. Ir visai nenuostabu, kad tiek daug Lilės pažįstamų, dar tokios jaunos, jau spėjo susidurti su depresija...

Kad ant tavo pečių užgriūva kalnai problemų ir susiduri su tikrą tikriausia atsakomybe – ne tai blogiausia būnant suaugusiuoju... Blogiausia, kai tau į ausį pakužda kipšas, siūlydamas iškrėsti kokią nedorą išdaigą ar garsiai kam nors replikuoti, o tu nebegali jo klausyti. Turi susiimti ir prisiminti, kad suaugusieji taip nesielgia. Suaugusiesiems nenusispyjaut, kai jų kišenėse švilpauja vėjai. Jų neištinka „nėra ką veikti“, nes neturėti ką veikti jiems reiškia ilgai lauktą ir užsitarnautą poilsį. Suaugusieji atsargiau vieni kitus guodžia sakydami „bus kita ar kitas“, nes žino, kad nuo barnių poroje nebėgama – juos bandoma spręsti. Tos į nevirtį varančios problemos ir rūpesčiai – bereikalingas ir taip geliančios galvos skausmas. Prisiminusi Igną, Lilė panoro atsukti laiką ir grįžti dešimt metų atgal. Kai jai sukako aštuoniolika, jos finansais rūpinosi mama su broliu, o vaikinai driekėsi eilėmis. Nebuvo Igno. Nebuvo darbo ir nebuvo rūpesčių. Ji galėjo rinktis. Buvo laisva, jauna ir nepriklausoma. Buvo jos dienos, jos dangus ir saulė. Jos šiltas, pušimis kvepiantis vėjas ir muzika... Bet dabar Lilė mąstė, kad dar geriau būtų grįžti į vaikystę, kai jos pasaulis buvo pats šviesiausias. Ji nebuvo susidūrusi su baimėmis, agresija, skausmu ar nusivylimu. Tada didžiausias skausmas tebuvo nubrozdintas kelis... Lilė prisiminė meditacijos seansus ir budizmo teiginį, kad žmogaus pradinė būseną yra taiki ir rami, – dabar ji to nedrįstų paneigti.

Vaikai nesureikšmina paprastų dalykų, dėl kurių suaugusieji dažnai neriasi iš kailio. Taip yra todėl, kad vaikai dar neturi perdėtai neigiamų emocijų. Mes iš prigimties nemokam pykti, liūdėti, pavydėti ar nekęsti – to mus išmokė gyvenimas. To mus išmokė metai ir lekiantis laikas. Mes tai gavom iš

aplinkos. Priėmėme tai ir perduodame kitiems. Užuoat dalijęsi laime ir meile, mes dažnai suteikiame skausmą ir pyktį. Visi esame sugadinti. Daugiau ar mažiau. Tik tada, kai tai pripažinsim ir bandysim ką nors keisti, sugebėsime tapti laimingesni, nei esame. Tokie laimingi, kokie būdavome tik... vaikystėje.

Lipant iš lėktuvo Lilė pagavo tvankaus ir karšto oro gūsis. Maltoje jau buvo beveik antra valanda popiet. Pasiraususi rankinėje išsiėmė telefoną ir įsijungė, kad pagautų oro uosto internetą ir paskambintų Tomai, kuri šiuo metu dar turėjo būti darbe. Jungdama telefoną giliai širdyje vylėsi rasti praleistų Igno skambučių. Deja. Nebuvo nė vienos žinutės. Nurijsi kartėlį, Lilė nelaukdama ėmė skambinti draugei. Signalo nebuvo, todėl nusprendė pasigauti taksi ir prieš vykdama į viešbutį užsukti į restoraną, kuriame dirbo Toma.

Lilė su Toma jau daugiau nei aštuonerius metus buvo geriausias draugės. Prieš išvykdama į Londoną mokytis, Lilė nuvažiavo į kasmetinę pirmakursių stovyklą. Ten ji susipažino su Toma. Jau pirmą vakarą merginos, atsiskyrusios nuo visų ir gurkšnodamos alų, ėmė pasakoti viena kitai savo jauno gyvenimo istorijas ir būgštauti dėl nekantriai laukiamų studijų Anglijoje. Abi suprato turinčios kažką bendro ir manė, kad galės kartu apsigyventi. Temstant Lilė paragino Tomą atsigulti ant žolės ir ėmė pirštu rodyti žvaigždynus ir žvaigždes, kurias žinojo. Lilijana dar ir dabar, pasakodama kitiems, kaip susipažino su savo geriausia drauge, nepamiršta paminėti, kaip gulint ant žemės ir klausantis jos pasakojimų Tomai susisuko galva nuo alkoholio ir ji atpylė visą savo skrandžio turinį. Toma savo ruožtu Lilei bendroje kompanijoje užvedus temą apie savo aistrą – žvaigždynus, nevengia garsiai pakoментuoti: „Mane nuo jos žvaigždžių vėmt verčia.“

Mokslo metams einant į pabaigą merginų nuomonė apie šalį, kurioje studijavo, ėmė smarkiai skirtis, ir tai joms kėlė nerimą. Toma nepaprastai pamėgo Londoną ir spėjo įsilieti į anglišką gyvenimo ritmą, o Lilė vis užsimindavo apie norą grįžti į Lietuvą. Taip ir įvyko. Toma liko gyventi ir dirbti Londone, o Lilė, tik gavusi diplomą, jau sėdėjo lėktuve, skraidinančiame į Kauną. Geriausių draugių keliai išsiskyrė, bet tai tik dar labiau sustiprino jų draugystę. Nebuvo nė dienos, kad jos nesusisiektų, juk technologijos taip pažengusios. Jos taukšdavo internetu vos tik gavusios laisvą minutę. Sykių Toma net kirpykloje telefonu su Lile tarėsi, kaip jai geriau kirptis. Priešingai nei Lilė, Toma gyvendama Londone tapo atviresnė, drąsesnė, jai buvo lengviau bendrauti, ji nebijojo garsiai ir griežtai reikšti savo nuomonės. Drąsos jai netrūko ir anksčiau, tačiau kitos šalies kultūra jai suteikė dar daugiau pasitikėjimo savimi. Na, o Lilė dažniausiai būdavo gera klausytoja, bet prasta patarėja. Atvirai pasikalbėti ji išdrįsdavo tik su Toma, savo mama ir anksčiau su broliu. Susipykusi su Dominyku, Lilė tapo dar uždaresnė ir baikštesnė. Ji ėmė vengti naujų pažinčių, draugų ir apskritai bet kokių naujovių. Laikui bėgant ir išsiskyrus keliams su Toma, merginos pajuto, kokios iš tiesų jos skirtingos, tačiau suprato, kad puikiai papildo viena kitą.

Praėjus vos pusvalandžiui, Lilė jau brovėsi Šv. Jurgio gatve per minias turistų. Turbūt senimas su šeimomis patraukė į šalies pakraščius, toliau nuo šurmulio ir triukšmingų poilsiautojų. Priėjusi *Hugo's Lounge* barą, kuriame dirbo Toma, Lilė atsisėdo prie staliuko lauke ir net aiktelėjo iš išgąščio staiga išgirdusi cyptelėjimą. Toma tiesiog griūte užgriuvo draugę ir čiupo į glėbį.

– Uždusinsi mane, brangioji, paleisk! – juokėsi glėbyje suspausta Lilė, rausdama, kad patraukė aplinkinių dėmesį.